

Moduł 1. O racjonalnym gospodarowaniu i zarządzaniu własnymi finansami

Przed Wami pierwszy merytoryczny moduł w kursie związany z zadaniami z zakresu planowania pracy projektowej oraz zasad racjonalnego gospodarowania.

Ekran 1. O czym w module?

SPIS EKRAŃÓW

Ekran 2. Cele modułu

Ekran 3. Zagadnienia w module

Ekran 4. Kurs uczniowski i zadania

Ekran 5. W jaki sposób uczniowie pracują w module

Ekran 6. Zadania uczniów w module

Ekran 7. W jaki sposób zaplanować prace z uczniami?

Ekran 8. A teraz budżety, czyli dlaczego nie możemy mieć wszystkiego?

Ekran 9. Budżet domowy

Ekran 10. Co możemy zrobić, aby zachęcić naszych uczniów do oszczędzania?

Ekran 11. Zadania w module

Ekran 2. Cele modułu

Nauka racjonalnego gospodarowania to kształtowanie wśród uczniów postaw przedsiębiorczych i pokazanie, w jaki sposób można zarządzać własnymi często ograniczonymi zasobami. To także zastosowane w praktyce szkolnej różnorodnych metod i form nauczania, które przyniosą efekt nie tylko w postaci przyrostu wiedzy naszych uczniów, ale przede wszystkim dadzą im umiejętności przydatne w przyszłości.

Dlatego celem pierwszego modułu kursu jest pokazanie, jak za pomocą aktywnych metod nauczania, w tym metody projektu można uczyć się i uczyć innych **rozumienia procesów gospodarczych oraz zasad racjonalnego gospodarowania w życiu codziennym.**

Ponadto celem modułu jest zaplanowanie pracy projektowej z uczniami i podzielenie się doświadczeniem z innymi nauczycielami nt. jak pracować z uczniami i ich wspierać w wykonaniu zadań.

Będziemy również analizować zadania projektowe uczniów i zastanawiać się, gdzie czekają na nas rafa i w jaki sposób je przezwyciężyć.

Ekran 3. Zagadnienia w module

W pierwszym module:

- powiemy o pracy uczniów w pierwszej części programu „Młodzi Przedsiębiorczy”,
- zastanowimy się nad **metodami i formami** pracy związanymi z planowaniem pracy zespołu projektowego,
- omówimy zagadnienia związane z **budżetem domowym i budżetem przedsięwzięcia**,
- porozmawiamy na forum **o zadaniach realizowanych przez naszych uczniów w pierwszej części „Młodych Przedsiębiorczych”**, czyli o budżetach domowych

W **refleksji na zakończenie modułu poprosimy Was o wypowiedź na temat planowania pracy z uczniami i organizacji zespołów projektowych.**

Ekran 4. Kurs uczniowski i zadania

Kurs uczniowski w pierwszej części jest podzielony na 5 modułów i stawia przed uczniami m.in. następujące zadania:

- **Moduł 1 Budżet domowy** – przygotowanie zespołowego budżetu domowego, wykonanie obliczeń procentowych oraz związanych z różnicą pomiędzy wydatkami i dochodami; przygotowanie budżetu indywidualnego i jego analiza,
- **Moduł 2 Budżet przedsięwzięcia** - zaplanowanie zespołowego przedsięwzięcia, w tym planu, harmonogramu, budżetu, a także działań promocyjnych,
- **Moduł 3 Oszczędzanie i usługi bankowe** - analiza ofert bankowych dotyczących zakładania konta, lokowania oszczędności, wykonanie obliczeń na podstawie,
- **Moduł 4 Lokaty czy akcje?** – porównanie różnych inwestycji pod względem bezpieczeństwa, ryzyka, opłacalności oraz płynności, wybór najkorzystniejszych lokat, czy inwestycji zarówno na poziomie zespołu jak i indywidualnie,
- **Moduł 5 Kredyty i pożyczki** - porównanie różnych ofert bankowych związanych z kredytem mieszkaniowym; wskazanie różnic pomiędzy kredytem, a pożyczką, samoocena działań projektowych.

Ekran 5. W jaki sposób uczniowie pracują w module

Do realizacji zadań projektowych będzie wykorzystana platforma „Dobrze uczymy”. W każdym module uczniowie powinni:

- **Poznać cel** prowadzonych działań; cel modułu.
- **Zapoznać się z materiałem** dotyczącym modułu – przeczytać zarówno informacje zawarte na slajdach, jak i materiały pomocnicze zamieszczone w biblioteczce.
- **Zapoznać się z formularzem sprawozdania.**
- **Zaplanować** swoją **pracę** i **podzielić się zadaniami.**
- **Wykonać zadania**, w tym wypowiedzieć się na forum.
- **Zaprezentować wykonane zadanie i wypełnić formularz** sprawozdania.
- **Przeczytać komentarz** mentora i **odnieść się** do niego.

Wymienione powyżej czynności wpisują się w pracę projektową, dlatego „Młodzi Przedsiębiorczy”

Ekran 6. Zadania uczniów w module

Do realizacji zadań projektowych będzie wykorzystana platforma „Dobrze uczymy”. W każdym module uczniowie powinni:

- **Poznać cel** modułu.
- **Zapoznać się z materiałem** dotyczącym modułu – przeczytać zarówno informacje zawarte na slajdach, jak i materiały pomocnicze zamieszczone w biblioteczce.
- **Zapoznać się z formularzem sprawozdania.**
- **Zaplanować** swoją **pracę** i **podzielić się zadaniami.**
- **Wykonać zadania**, w tym wypowiedzieć się na forum.
- **Zaprezentować wykonane zadanie i wypełnić formularz** sprawozdania.
- **Przeczytać komentarz** mentora i **odnieść się** do niego.

W naszym kursie będziemy na bieżąco wymieniać się doświadczeniami z zakresu realizowanych przez uczniów zadań. Narzędziem, które do tego nam posłuży będzie forum. Dlatego już dziś zapraszamy Was do śledzenia wątków na forum.

Pierwszym ważnym zadaniem nauczyciela jest zaplanować pracę z uczniami. O tym jak to zrobić dowiesz się na kolejnych ekranach?

Ekran 7. W jaki sposób zaplanować prace z uczniami?

Planowanie projektu traktowane bywa często jako zło konieczne, ale na pewno podnosi efektywność działania, pozwala określić wcześniej zagrożenia i szanse, zmniejsza presję przy podejmowaniu decyzji, redukuje złożoność projektu, ogranicza niepewność i konflikty, daje lepszy przegląd sytuacji i usprawnia współdziałanie – innymi słowy, ułatwia efektywną i skuteczną realizację projektu.

Dlatego zaplanowanie pracy z uczniami jest ważnym etapem metody projektu.

Co możemy zrobić? Co polecamy?

Na początek w bibliotece znajdziesz:

- propozycję opracowania kontraktu grupowego
- przykładowe techniki planowania, które możesz zastosować do pracy już w pierwszym uczniowskim module.

Dodatkowo zachęcamy do wykorzystania materiałów zamieszczonych na stronie CEO w programie „Młodzi Przedsiębiorczy – program nauczania ekonomii w praktyce w szkole ponadgimnazjalnej” związanych z tworzeniem zespołu np. (3) Przygotowanie do pracy zespołowej: role zespołowe, informacja zwrotna, ocena koleżeńska., a tutaj materiałów pomocniczych:

Załącznik nr 2. [Lista typowych ról zespołowych ustalanych w relacji do konkretnych zadań.](#)

Załącznik nr 3. [Opisy ról naturalnych w ujęciu Meredith'a Belbina.](#)

Załącznik nr 4. [Role w zespole zadaniowym.](#)

Dodatkowo zamieszczamy materiał na temat „Etapów metody projektu” dla przypomnienia planowania.

Pliki: kontrakt grupowy, techniki planowania

Ekran 8. A teraz budżety, czyli dlaczego nie możemy mieć wszystkiego?

Podstawowym problemem, którym zajmuje się ekonomia jest **ograniczoność zasobów i nieograniczoność potrzeb**. Stąd też pojawia się konieczność dokonywania wyborów, tak, aby przy ograniczonych np. środkach finansowych, jak najlepiej zaspokoić swoje potrzeby. Ograniczone zasoby finansowe to nie jedyny problem naszego kupowania, ponieważ skoro mamy ograniczoną ilość pieniędzy to musimy dokonywać wyborów, a każdy wybór wiąże się z alternatywą i tym, co w ekonomii jest określane jako **koszt alternatywny**. Pojęcie to nie dotyczy tylko rzeczy, ale również usług, czy ogólnie mówiąc utraconych możliwości. Dlatego też koszt alternatywny często jest nazywany **kosztem utraconych możliwości**.

BUDŻET jest to plan finansowy, polegający na zestawieniu dochodów i wydatków w danym czasie, np. w ciągu roku czy miesiąca. Z pewnością tworząc budżet powinniśmy określić:

czas, na jaki będziemy planować swoje dochody i wydatki, np. miesiąc, kwartał, rok,

wydatki, jakie nas czekają w danym czasie,

dochody, jakie planujemy osiągnąć w danym czasie,

cele finansowe, czyli co tak naprawdę chcemy osiągnąć.

Budżet może występować m.in. jako:

- budżet **indywidualny** (prywatny),
- budżet **domowy**,
- budżet **przedsięwzięcia**,
- budżet **jednostki** (np. gminy, zakładu pracy),
- budżet **państwa**.

Cele finansowe są niezwykle ważne, ponieważ pozwalają nam rozsądnie gospodarować dochodami, nadają sens oszczędzaniu, a także pozwalają na bieżąco korygować wydatki.

Budżet indywidualny ucznia, inaczej określany jako budżet prywatny, jest częścią budżetu domowego. Pomimo, że w budżecie ucznia zarówno dochody, jak i wydatki są znacznie mniejsze, niż w budżecie domowym, to i tak budżet ten rządzi się tymi samymi prawami, co i budżet rodziny.

Ekran 9. Budżet domowy

Dochody gospodarstw domowych dzielą się na:

- **dochody z pracy** - dochody z działalności zawodowej (wynagrodzenia z umowy o pracę, umowy o dzieło, czy umowy zlecenia), dochody z prowadzonej działalności gospodarczej lub gospodarstwa rolnego,
- **dochody spoza pracy** - renty, emerytury, zasiłki oraz świadczenia socjalne, dochody z gier losowych, stypendia naukowe, spadki,
- **dochody z majątku** - dochody z akcji, obligacji, lokat bankowych, sprzedaży posiadanych nieruchomości (gruntów, mieszkań) lub związane z wynajmowaniem mieszkania, czy wydzierżawieniem ziemi.

Wydatki gospodarstw domowych dzielą się na:

- **koszty stałe** - utrzymanie mieszkania (np. opłacenie czynszu, energii, ogrzewania, telefonu, gazu), ubezpieczenie (osób, samochodów, domu), spłaty zobowiązań (raty zaciągniętych kredytów),
- **wydatki codzienne** - żywność, odzież, środki higieniczne, książki, prasa,
- **wydatki okazjonalne** - wyjazd na wakacje, remont mieszkania, uroczystości rodzinne, prezenty dla najbliższych.

Aktualne informacje na temat dochodów i wydatków Polaków możemy odszukać w publikacjach:

- „Sytuacja gospodarstw domowych w 2014 r. w świetle wyników badań budżetów gospodarstw domowych, GUS, Warszawa 2015
<http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/warunki-zycia/dochody-wydatki-i-warunki-zycia-ludnosci/sytuacja-gospodarstw-domowych-w-2014-r-w-swietle-wynikow-badan-budzetow-gospodarstw-domowych,3,14.html> [dostęp: 10.10.2015]
- „Budżety gospodarstw domowych w 2013 r.”, GUS, Warszawa 2014
<http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/warunki-zycia/dochody-wydatki-i-warunki-zycia-ludnosci/budzety-gospodarstw-domowych-w-2013-r-,9,8.html> [dostęp: 10.10.2015]
- „Mały Rocznik Statystyczny Polski 2015” .”, GUS, Warszawa 2015
<http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/roczniki-statystyczne/roczniki-statystyczne/maly-rocznik-statystyczny-polski-2015,1,16.html> [dostęp: 10.10.2015].

Sprawdź na stronie programu „Młodzi Przedsiębiorczy” oraz stronie <https://www.nbportal.pl/> przykładowe ćwiczenia do wykorzystania w pracy z uczniami.

Ekran 10. Co możemy zrobić, aby zachęcić naszych uczniów do oszczędzania?

Problem oszczędzania, nie dotyczy tylko pieniędzy, ale m.in. energii, wody, czasu i ogólnie mówiąc podejmowania racjonalnych decyzji.

Oto wybrane głosy uczniów w „Młodych Przedsiębiorczych”:

*W pierwszym etapie musieliśmy przeanalizować budżet ucznia i budżet domowy. Dowiedzieliśmy się co to są koszty stałe, codzienne i okazjonalne. Mogliśmy obliczyć, ile pieniędzy potrzeba, żeby gospodarstwo domowe mogło funkcjonować. Zwykle nie zastanawiamy się, ile kosztuje życie codzienne. Martwią się o to nasi rodzice. To błąd! Sami powinniśmy uczyć się jak najwcześniej zasad przedsiębiorczości i planowania wydatków domowych. Jest to dla nas bardzo ważne, gdyż w przyszłości założymy swoje rodziny, więc musimy wiedzieć, ile pieniędzy kosztuje utrzymanie gospodarstwa domowego. Drugi aspekt, który analizowaliśmy, jest nam zdecydowanie bliższy. W tej części musieliśmy się zastanowić, ile pieniędzy wydajemy na różne rzeczy. **Gdy spisaliśmy wszystkie nasze wydatki okazało się, że jesteśmy bardzo rozrzutni. Wydajemy dużo pieniędzy na rzeczy, które tylko pozornie są nam potrzebne, a tak naprawdę po kilku dniach lądują w szafkach - nieużywane.***

*Naszym pierwszym działaniem, **żeby oszczędzać energię elektryczną, jest ładowanie telefonu przez tyle czasu, ile trzeba, żeby bateria było pełna, a nie na przykład na cały dzień, albo całą noc...** Ze 4h max powinny wystarczyć, wtedy oszczędza się naprawdę dużo energii ;)*

*Przed wszystkim można by było ograniczyć wydatki przeznaczone na słodycze, nie kupować sobie często jakiś nowych rzeczy. Prezenty można zrobić samemu, taki podarunki nawet bardziej wtedy ucieszą adresata. Nie musimy także wydawać dużo pieniędzy, aby się dobrze bawić, wystarczy znaleźć się w dobrym towarzystwie. **Czasami powinniśmy także odpuścić sobie jakieś rzeczy, które nie są w obecnej chwili nam potrzebne. Warto, bowiem mieć trochę oszczędności na czarną godzinę. Więc oszczędzajmy. :)***

Ekran 11. Zadania w module

Zadanie 1.

Zaplanuj pracę zespołu projektowego wykorzystując jedną z proponowanych technik w module. Opisz, w jaki sposób uczniowie podzielili się rolami, określili swoje zadania i umówili się na wspólną pracę.

Zadanie 2.

Sprawdź, jakie zadanie realizują uczniowie w projekcie i podziel się refleksją: Co jest dla nich łatwe, a co trudne?

Zadanie 3.

Wypowiedz się na forum w wątku oznaczonym Moduł 1. na temat przygotowywanych budżetów domowych i budżetów uczniowskich.

Termin przygotowania sprawozdania z pierwszego modułu mija [data]

Życzymy powodzenia!